

Johanna Willenfelt : Holograms of Ecolonia

'Jag kan inte gripa den andres tanke, bara dess kropp' heter det i ett uttryck. Detta är nu inte så bara. Ta smärta till exempel. Som en sorts intersubjektivt fenomen, tillika störning, bryter den fysiska smärtan in mellan kroppar. Det tycks som om smärtan tillhör livet på ett omedelbart vis vilket gör att vi inte kan distansera oss från den på samma sätt som från andra sinnliga tillstånd. Den tar upp plats, utvidgar kroppen och inskränker den på samma gång. Smärtan förstör all mening och är på samma gång meningsbärande. Man kan till och med hävda att den utgör en konstitutiv kraft och att vi förhåller oss till den som ett slags intensitet, både påverkbar och påverkande, med vilken vi manövrerar genom livet. Smärta som affektivt material cirkulerar mellan mig och andra, för att återvända till den egna kroppen och produ-cera nytt motstånd, ny kapacitet, nya tankar och idéer.

I mötet med Carolina Jonssons senaste arbeten Holograms of Ecolonia upplever jag en ström av sådana varierande grader av intensitet. Konstnären beskriver själv träffande sina videoinstallationer som en förlängning av sitt måleri. De bearbetade och sammansmältna bildlager, som förändras över tid, tar sig just uttryck som ett slags expanderat måleri. I den tio minuter långa filmen *Turbulens* befinner jag mig i olika, tidsligt och audiovisuellt manipulerade landskap. Alla domineras av naturinslag. Likväl görs här inte en avbild av en natur, utan inför mig som betraktare låter verket i stället olika grader av kraft att framträda. Som resultat av en avancerad redigerings teknik, äger en mångfald små rörelseförflyttningar rum. De förefaller inte representera ett på förhand givet skeende, utan upprepningarna anhopar och raserar simultant både motiv och narrativ för betraktaren, som på så sätt ställs inför något okänt. De gester som infogas och sammanflätas i varandra i detta verk tycks, på samma sätt som en magmatisk bergart, bilda en egen idiomorf textur där hela innehållet kan anas reflekterad i bildens ytmässighet. Kanske går förnimmelserna av dessa intensiteter, som jag upplever i mötet med verket, att kalla för ett utbyte av en utsäglig smärterfarenhet?

I en sekvens i filmen blickar jag från marken upp mot en himmel som kringkärs av molnstrimlor i uppdrivna färger. Ovanför mig cirkulerar fåglar. Sättet på vilket de förflyttar sig över nyanser av lila, smaragdgrönt och vitt känns efter en stund uppenbart märkligt. De flyger inte var för sig, men inte heller i flock. Som en svärm av små insekter rör de sig oberäkneligt över filmduken. En upplevelse av att de plötsligt befinner sig oerhört nära infinner sig. Iakttagelsen är på samma gång illavarslande och fascinerande.

I en annan scen tar en ladugårdsdörr form av både fond och förgrund. Dörren som står på glänt blir till utgångs- såväl som ingångshål för scenariots händelser. I dörrglipan pressas betesdjur och betraktare mot varandra, utövar tryck och utbyter perifera blickar. Ett mekaniskt, cirkulärt läte beledsagar hela sekvensen, och slår en bro över till nästa scen. Som betraktare befinner jag mig i en inverterad värld. Det är som att uppehålla sig på en ickeplats, mellan distinkta orter, och det finns ingen mening i att spåra någon sorts följdriktighet i sättet på vilket sakernas ordning här beskrivs. Det är i stället att vistas i ett landskap som är involverat i något helt annat än en snävt fattad, logo-centrisk världsbild.

Ett återkommande tema i Carolina Jonssons konstnärskap tycks vara ett slags etiskt förhållningssätt till medmänniskan. I målerier och video-essäer har hon tidigare närgånget porträtterat anletsdragen hos vänner och familj och återgivit hudens textur och rörelsemönster på ett ocensurerat och skrupulöst vis. Filosofen Emmanuel Levinas menar att det är ansiktet och anletsdragen, masken, hos den andre som förfogar över den kraft eller intensitet, som vädjar till och ingjuter en känsla av ansvarstagande hos den enskilde individen gentemot sin medmänniska. Empati sägs vara ett utmärkande drag för människan, men vad händer då ens uppmärksamhet i stället riktas mot en ansiktslös natur, som saknar den reflekterande blick som ska locka fram vår omsorg?

Vårt förhållande till naturen är både starkt historiserande, mytiskt och abstrakt och inte olikt den relation vi när till vårt eget varande, en tillvaro som kan te sig bottenlös och ideal på samma gång. I scenerna ur *Holograms of Ecolonia* tas förvisso naturen som objekt, men detta görs utifrån andra premisser än i konstnärens tidigare gestaltningar av människoansiktet. I naturen finns ju till synes inte det slags intensitet som förser människan med samma etiska insikt som den andres ansikte gör. Men vad händer om vi föreställer oss att vi står i en etisk relation till naturen, i vilken vi tillskriver den omgivande verkligheten ett visst egenvärde? I en sådan holistisk syn på världen relaterar alla delar av naturen till den totala kraften hos en substans genom att utgöra en variation av den; en egen modifikation eller en specifik intensitetsgrad. Varje del har ett eget sätt att framträda på. Helheten är reflekterad i ytmässigheten, i det flyktiga. Denna idé om naturen kan påstås vara antitesen till en antropomorfisk föreställning, i vilken människan tar sig själv som utgångspunkt och liksom koloniserar naturen med sina attribut och beteckningar. Naturen i *Holograms of Ecolonia* och *Turbulens* präglas alltigenom av avsaknaden av en sådan antropocentrisk åskådning. Den verkar vid första anblicken inte vara domesticerad av mänskliga begär. Hur kan detta komma sig, undrar jag. Beträktelsen av ett verk är ju alltsomoftast mer eller mindre begärstyrkt och läsaren böjd att konstruera narrativ. Det som tycks ske är att videoverket genom sin repetitiva form gör sig av med en beskrivelse av tiden, och lämnar plats för en annan uppfattning av tidsligheten som inte är betingad av människans sätt att orientera sig i sin omgivning. Tanken om tiden som ingriper som en linje upphävs i verket och i stället framförs ett skeende som förefaller slumpartat, som inte präglas av någon form av kausalitet. Jonssons verk har på så vis en förmåga att förflytta betraktaren från sin allsmäktiga, subjektiva utkikspost till ett närmast opersonligt positionsmedvetande.

”It is when beings are repeated as something other that their disparateness is revealed” skriver Gilles Deleuze i *Difference and Repetition*. Detta möjliggörande av tillblivelse, som Deleuze talar om, återfinns jag i Jonssons konstnärskap och i synnerhet i *Holograms of Ecolonia*. Det är den egna varelsens förmåga att affekteras av en oöverskådlig mångfald olikartade kraftansamlingar, som möjliggör att nya sammansättningar av skilda intensiteter kan produceras och ge upphov till nya insikter. För människan, i egenskap av att vara en viss grad av intensitet, möjliggörs detta i mötet med en annan kropp eller en natur. Jonsson förfogar inte bara väsentligen över ett säreget formspråk, hon har även, i en egen sorts morfologi, funnit ett sådant betydelsebärande, icke-språkligt sätt att frambringa och låta oss affekteras av det omedvetna och okända.

Kanske är det tanken om det etiska livet och smärtintensiteter som konstitutiv kraft som jag fortsätter att återkomma till när jag betraktar Carolina Jonssons arbete. Naturen finns förvisso till för sin egen skull, men om det existerar en plats där människa och natur kan försonas, utan att naturen av människan med nödvändighet underordnas rådande

vetenskapliga paradig, så måste det vara i det fysiska mötet mellan olikartade kroppar, modifikationer och sammansättningar, som vi kan påverka och påverkas av. Och det som står oss till buds, som troligtvis utgör det viktigaste redskapet i denna etiska taktik till livs, är vars och ens förmåga att fantisera väl.

Att underkasta sig sin egen tillvaros bottenlöshet känns med ens inte så hisnande. Det är en befriande känsla.

Johanna Willenfelt

[Back to Holograms of Ecolonia](#) <